

Hon bryter ny mark för skogens kvinnor

Sedan 2017 är Anneli stamansvarig för Småland i föreningen Spillkråkan. Det är en förening som samlar kvinnor som äger skog och är intresserade av hållbart skogsbruk.

LJUNGBY Anneli Johansson i Älmtaryd brinner för att sprida kunskap och banar vägen för fler kvinnliga skogsbrukare. – Att äga skog handlar om intresse, inte om muskelstyrka.

”Anneli Johansson är en följ-sam plogbil som bryter ny mark för skogens kvinnor”. Så inleds motiveringen till det stipendium på 15000 kronor som Anneli Johansson nyligen tilldelades och som delas ut till minne av Florence Stephens.

Priset som Huseby bruk och Södra Skogsägarna står bakom ska gå till en kvinna i Kronobergs län som bidragit till föredömlig skötsel av

skogs- och jordbruksmark och vård av naturen. – Det var en överraskning och jag kände mig väldigt hedrad. Jag hade inte hört talas om priset tidigare, men det var ju bara andra året det delades ut, säger hon.

Anneli är upp vuxen i Älmhult. Där träffade hon sin man Kaj. Tillsammans tog de över en släktgård i Älmtaryd, vars huvudbyggnad Ingvar Kamprad för övrigt växte upp i. Gården ligger i utkanten av Ljungby kommun, på gränsen mot Pjätteryd i Älmhults kommun.

– Ingen av oss hade särskilt mycket kunskap om skog.

Bådas föräldrar hade haft skog, men själva hade de inget större intresse, därför anlätades en förvaltare som fick sköta skogen.

Men det fanns ett litet frö av att vilja lära sig mer hos Anneli. Det började med en distanskurs om hållbart familjeskogsbruk på Linnéuniversitetet. Året var 2004 och ingen anade då att stormen Gudrun väntade runt hörnet.

– 2005 kom stormen och den drabbade fastigheten väldigt hårt. Ungefär 90 procent av volymen och halva den produktiva arealen föll.

Det tog lång tid att få ordning på skogen igen, berättar hon. Från 1998 och 2008

fick de dessutom sex söner. Det var en hektisk tid, men viljan fanns kvar.

Efter ytterligare kurser i skogsbruk kände hon sig redo att ta över förvaltandet av skogen. Det var 2009.

– Efter Gudrun planterades till största del gran. Men vi har även satsat på hybridasp, som är snabbväxande, och vi har planterat en hel del hybridlärk och lite sitkagran. Det är flacka, friska till fuktiga marker och lövinslaget är stort i ungskogen. Många frötallar stod kvar efter stormarna, men tyvärr uteblev frösådden av tall på grund av ett stort viltbetryck. Fastigheten är skötsel-

intensiv eftersom det är en stor andel ungskog.

Men hon älskar sitt jobb. Att se hur skogen växer samt vara med och forma skogen och landskapet, både för produktion, naturvård och vilt. – Det är roligt med gammal skog och stora värden, men det är samtidigt i den unga skogen man kan se förändringen snabbt och forma skogen.

Arbetet går ut på att följa skogen och se vilka åtgärder som behöver göras. Hon utgår mycket från en skogsbruksplan där fastigheten är uppdelad i avdelningar beroende på växtförutsättningar, utvecklingsstadium, skötselbehov, ålder och

trädslagsfördelning.

Skogsbruksplanen, som är digital, uppdateras ständigt.

– Den arbetar jag hela tiden efter och ser vilka åtgärder som behöver göras och lägger in de åtgärder som jag har gjort. Jag planerar också för nästa åtgärd, det kan vara återväxt, röjning, gallring, slutavverkning eller naturvårdshuggning. Vi var även tidigt ute med att certifiera fastigheten enligt FSC och PEFC och har cirka 10 procent av den produktiva arealen avsatt för naturvård och anpassad skötsel.

Förutom skogen har familjen även ett jordbruk med ett 30-tal får och stuguthyrning till turister.

En dag på jobbet kan se väldigt olika ut beroende på säsong.

Hösten innebär mycket planering, inventering och upphandling av vinterns röjning, gallring och avverkning.

Det kan till exempel handla om trädslagsval, stamantal man ska lämna kvar, naturvårdshänsyn och prioriteringar mellan områden. Gården har även ett stort vägnät som ska underhållas och ett 40-tal byggnader.

Sedan 2017 är Anneli stamansvarig för Småland i föreningen Spillkråkan. Det är en förening som samlar kvinnor som är intresserade av aktivt skogsbruk.

38 procent av alla privata skogsägare i Sverige är kvinnor.

– Medelåldern bland skogsägare, både kvinnor och män, ligger runt 60 år. Bli man skogsägare på äldre dar kanske man inte vill sätta sig på skolbänken utan behöver hitta andra vägar för kunskapsinhämtning. Det kan man göra som medlem i vår förening, säger hon.

Centralt arbetar föreningen med att öka jämställdheten inom skogsbranschen så att kvinnor får mer inflytande.

Lokalt handlar det om kunskapsutbyten och att bygga nätverk kvinnliga skogsägare emellan.

– Kvinnor har traditionellt inte blivit fostrade att äga och driva skogsgårdar.

Anneli anordnar aktiviteter, till exempel skogssträffar, exkursioner och föreläsningar kring olika teman.

– Det är väldigt roligt att träffa likasinnade kvinnor som också är skogsägare, säger hon.

Det brukar vara högt i tak på träffarna. Mycket diskussioner och ifrågasättande. – På vanliga skogsträffar med huvuddelen män kanske inte alltid kvinnor kan komma fram och våga fråga.

Traditionellt har skogen varit männens arena. Hon

tycker sig se en attitydförändring de senaste åren.

– Att äga skog handlar om intresse, det handlar inte om muskelstyrka. Väldigt få skogsägare är självverksamma, att man jobbar i skogen, hugger, gallrar och röjer. Det krävs inte muskelmasa, utan det krävs intresse och intresse får man genom kunskap. Ju mer kunskap man har, desto roligare blir det att äga skog och desto bättre förvaltare blir man också när man kan ta beslut om skogen som är kunskapsbaserade.

Anneli drar paralleller till Florence Stephens som bodde på Huseby och blev lurad på stora värden på grund av hon anlätade

rådgivare med dold agenda. – Det är viktigt att kvinnor som inte har skolats i att äga skog kan skaffa mer kunskap och ta sina egna beslut, så det inte händer igen. Skog handlar dessutom ofta om mycket stora värden.

Anneli tilldelas även priset för sina insatser i arbetet med viltförvaltningen i Kronobergs län, där hon är en av markägarerepresentanterna i älgförvaltningsområde 2, i ledet mellan länsstyrelsen och älgskötselområdena.

– Jakt och skogen hänger ihop. Genom anpassad skötsel ser vi till att skapa foder åt viltstammarna

och jakten är även skogsvård. Men i dag är viltstammarna för stora och fodret räcker inte till, detta innebär att både skogen och kvaliteten på älgstammen blir lidande.

Annelis engagemang sträcker sig långt och framför allt vill hon sprida kunskap. Ett engagemang som nu har gett eko i och med priset hon tilldelades. Eller som motiveringen så fint avslutas:

”Anneli skriver skogshistoria, långt utanför den välskötta skogen i Älmtaryd”.

Text & foto
Anna-Karolina Persson
0372 692 30
anna.karolina.persson@smalanningen.se

Sedan 2009 har Anneli själv förvaltat skogen som tillhör fastigheten i Älmtaryd.

I ett förändrat klimat skulle fler behöva satsa på tall, menar Anneli. Risken för skador i granskog ökar med ett varmare klimat och torrare somrar. Tallskog ger även ljusare skogar med mer foder för viltet.

Anneli Johansson som bedriver skogsbruk i Älmtaryd, i utkanten av Ljungby kommun, på gränsen till Älmhults kommun, tilldelades nyligen stipendium till minne av Florence Stephens.